

Υπόθεση C-565/22**Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως****Ημερομηνία καταθέσεως:**

26 Αυγούστου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Oberster Gerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

20 Ιουλίου 2022

Αναιρεσείουσα (αρχικώς ενάγουσα):

Verein für Konsumenteninformation

Αναιρεσίβλητη (αρχικώς εναγομένη):

Sofatutor GmbH

Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία), δικάζον ως αναιρετικό δικαστήριο [παραλειπόμενα] στην υπόθεση της ενάγουσας Verein für Konsumenteninformation (ένωσης για την ενημέρωση των καταναλωτών), 1060 Βιέννη, [παραλειπόμενα] στρεφόμενης κατά της εναγομένης Sofatutor GmbH, Γερμανία, 10245 Βερολίνο, [παραλειπόμενα] με αίτημα την υποχρέωση σε παράλειψη συμπεριφοράς και τη δημοσίευση της εκδοθησομένης δικαστικής αποφάσεως, επί της αναιρέσεως της ενάγουσας κατά της αποφάσεως της 18ης Μαρτίου 2022, GZ 5 R 141/21y-30 του Oberlandesgericht Wien (εφετείου Βιέννης) ως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου με την οποία μεταρρυθμίστηκε η απόφαση του Handelsgericht Wien (πρωτοδικείου εμπορικών διαφορών Βιέννης) της 23ης Ιουνίου 2021, GZ 30 Cg 29/20x-25, [παραλειπόμενα] εκδίδει την ακόλουθη

Δ ι ά τ α ξ η:

I. Σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, υποβάλλεται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο ερώτημα προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

Έχει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα

δικαιώματα των καταναλωτών, την έννοια ότι σε περίπτωση «αυτόματης παράτασης» σύμβασης εξ αποστάσεως (άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ιε΄, της οδηγίας) ο καταναλωτής διαθέτει εκ νέου δικαίωμα υπαναχώρησης;

II. [παραλειπόμενα] [Αναστολή της δίκης]

Σ κ ε π τ ι κ ό :

A. Πραγματικά περιστατικά

- 1 Η ενάγουσα είναι σωματείο το οποίο νομιμοποιείται ενεργητικώς στην άσκηση αγωγής, δυνάμει του άρθρου 29 του Konsumentenschutzgesetz (αυστριακού νόμου περί προστασίας των καταναλωτών, στο εξής: KSchG).
- 2 Η εναγομένη διατηρεί διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης οι οποίες απευθύνονται σε μαθητές. Επίσης, παρέχει τις υπηρεσίες της σε ολόκληρη την αυστριακή επικράτεια μέσω του Διαδικτύου ενώ, στο πλαίσιο της επαγγελματικής της δραστηριότητας και με σκοπό τη σύναψη δικαιοπραξιών, έρχεται συνεχώς σε επαφή με καταναλωτές κατά την έννοια του άρθρου 1 του KSchG, οι οποίοι έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Αυστρία. Η εναγομένη συνάπτει με τους καταναλωτές συμβάσεις στις οποίες εφαρμόζει τους δικούς της γενικούς όρους συναλλαγών (ΓΟΣ).
- 3 Στους ΓΟΣ της εναγομένης προβλέπεται ότι κατά την πρώτη εγγραφή συνδρομής στην πλατφόρμα, επί τριάντα ημέρες από συνάψεως της σύμβασης, είναι δυνατή η δωρεάν δοκιμή αυτής και κατά το ως άνω διάστημα χωρεί καταγγελία της σύμβασης οποτεδήποτε και άνευ προθεσμίας, ότι η συνδρομή καθίσταται πληρωτέα μόνο μετά την παρέλευση των τριάντα ημερών και ότι, εφόσον δεν γίνει καταγγελία εντός των τριάντα ημερών, άρχεται η περίοδος της συνδρομής και η χρέωση αυτής κατά στα συμφωνηθέντα όταν έλαβε χώρα η εγγραφή.
- 4 Σε περίπτωση παρέλευσης της περιόδου της επί χρέμασι συνδρομής χωρίς εμπρόθεσμη καταγγελία από την εναγομένη ή από τον καταναλωτή, η συνδρομή, κατ' εφαρμογή των ΓΟΣ, παρατείνεται αυτομάτως για ορισμένο χρονικό διάστημα.
- 5 Κατά την αρχική κατάρτιση της σύμβασης, η εναγομένη ενημερώνει τους καταναλωτές για το δικαίωμα υπαναχώρησης το οποίο οι τελευταίοι διαθέτουν εν προκειμένω λόγω της εξ αποστάσεως σύναψης της σύμβασης.

B. Επιχειρήματα των διαδίκων στην κύρια δίκη και προηγηθείσα διαδικασία

- 6 Η ενάγουσα ζητεί –στον βαθμό που τούτο άπτεται ακόμη της αναιρετικής διαδικασίας– να αναγνωριστεί ότι η εναγομένη οφείλει «στο πλαίσιο των επαγγελματικών της συναλλαγών με καταναλωτές, να απόσχει από την πρακτική της, καθώς και από κάθε αντίστοιχη συμπεριφορά κατά την οποία, όταν επίκειται παράταση σύμβασης ορισμένου χρόνου η οποία έχει συναφθεί εξ αποστάσεως, δεν ενημερώνει με ευκρινή και κατανοητό τρόπο τους καταναλωτές σχετικά με τις

προϋποθέσεις, την προθεσμία και τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης παρέχοντάς τους το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης». Υποστήριξε ότι από το γράμμα του άρθρου 9 της οδηγίας δεν μπορεί να συναχθεί ότι το ως άνω δικαίωμα ισχύει μόνο κατά την αρχική κατάρτιση της σύμβασης. Επομένως, τόσο κατά τη μετάβαση από τη δοκιμαστική στην κανονική συνδρομή, όσο και κατά την παράταση της κανονικής συνδρομής, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα υπαναχώρησης, δυνάμει της διάταξης του άρθρου 11 του Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (νόμου για τις συμβάσεις εξ αποστάσεως και τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί εκτός επαγγελματικού χώρου, στο εξής: FAGG) η οποία μεταφέρει το άρθρο 9 της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο. Κατά την ενάγουσα, η εναγομένη δεν παρέχει ενημέρωση στους καταναλωτές σχετικά με αυτό το δεύτερο δικαίωμα υπαναχώρησης. Συνεπώς, δεν συμμορφώνεται στην υποχρέωση ενημέρωσης του άρθρου 4, παράγραφος 1, σημείο 8, του FAGG, γεγονός το οποίο, βάσει του άρθρου 28a, παράγραφος 1, του KSchG, την καθιστά υπόχρη σε παράλειψη της επίδικης συμπεριφοράς.

- 7 Η **εναγομένη** αντιτάχθηκε στην ως άνω αγωγή παραλείψεως, ισχυριζόμενη ότι οι προβλεπόμενες στους γενικούς της όρους αυτόματες παρατάσεις των συμβάσεων δεν θεμελιώνουν και δεύτερο δικαίωμα υπαναχώρησης υπέρ των καταναλωτών και, ως εκ τούτου, δεν έχει την υποχρέωση να τους ενημερώσει επ' αυτού.
- 8 Το **πρωτοβάθμιο δικαστήριο** –καθόσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση– έκανε δεκτή την αγωγή σε βάρος της εναγομένης.
- 9 Το **δευτεροβάθμιο δικαστήριο**
–καθόσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση– μεταρρύθμισε την πρωτόδικη απόφαση απορρίπτοντας την αγωγή.
- 10 Κατά της ανωτέρω απόφασης στρέφεται η **αναίρεση της ενάγουσας**, η οποία ασκείται ενώπιον του Oberster Gerichtshof κατόπιν αδείας του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

Γ. Σχετικοί κανόνες δικαίου

Το άρθρο 2, σημείο 7, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία η' και ιε', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των τίτλων τους, έχουν αντιστοίχως ως εξής:

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[παραλείπόμενα]

7. «εξ αποστάσεως σύμβαση»: κάθε σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή στο πλαίσιο ενός οργανωμένου συστήματος πωλήσεων εξ αποστάσεως ή παροχής υπηρεσιών χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή, με αποκλειστική χρήση ενός ή περισσότερων μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως μέχρι και τη στιγμή σύναψης της σύμβασης·

Άρθρο 6

Απαιτήσεις ενημέρωσης για συμβάσεις εξ αποστάσεως και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος

1. Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:

[παραλειπόμενα]

η) όπου υπάρχει δικαίωμα υπαναχώρησης, τις προϋποθέσεις, την προθεσμία και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, καθώς και το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I τμήμα Β·

[παραλειπόμενα]

ο) τη διάρκεια της σύμβασης, κατά περίπτωση, ή, εάν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου ή αυτόματης παράτασης, τους όρους για τη λήξη της σύμβασης·

Άρθρο 9

Δικαίωμα υπαναχώρησης

1. Εκτός εάν ισχύουν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος χωρίς να αναφέρει τους λόγους και χωρίς καμία επιβάρυνση πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 13, παράγραφος 2, και στο άρθρο 14.

Το άρθρο 3, σημείο 2, το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημεία 8 και 14, και το άρθρο 11, παράγραφος 1, του αυστριακού Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (νόμου για τις συμβάσεις εξ αποστάσεως και τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί εκτός επαγγελματικού χώρου, στο εξής: FAGG), συμπεριλαμβανομένων των τίτλων τους, έχουν αντιστοίχως ως εξής:

Ορισμοί

Άρθρο 3. Στον παρόντα ομοσπονδιακό νόμο νοούνται ως

[παραλειπόμενα]

2. «Σύμβαση εξ αποστάσεως» κάθε σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή στο πλαίσιο ενός οργανωμένου συστήματος πωλήσεων εξ αποστάσεως ή παροχής υπηρεσιών χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή, με αποκλειστική χρήση μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως μέχρι και την κατάρτιση της σύμβασης.

Περιεχόμενο της υποχρέωσης ενημέρωσης· έννομες συνέπειες

Άρθρο 4. (1) Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση ή με δήλωση βουλήσεώς του, ο έμπορος πρέπει να του παράσχει τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:

[παραλειπόμενα]

8. εφόσον υπάρχει δικαίωμα υπαναχώρησης, τις προϋποθέσεις, την προθεσμία και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος, παρέχοντάς του το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I τμήμα Β,

[παραλειπόμενα]

14. τη διάρκεια της σύμβασης, κατά περίπτωση, ή, εάν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου ή αυτόματης παράτασης, τους όρους για τη λήξη της σύμβασης,

Δικαίωμα και προθεσμία υπαναχώρησης

Άρθρο 11 (1) Ο καταναλωτής δύναται να υπαναχωρήσει από σύμβαση συναφθείσα εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος εντός δεκατεσσάρων ημερών χωρίς να αναφέρει τους λόγους.

[παραλειπόμενα]

Δ. Σκεπτικό της απόφασης περί παραπομπής

- 11 Η απόφαση επί της ένδικης διαφοράς εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας, στην οποία πρέπει με τη σειρά της να βασιστεί η ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 1, του FAGG.
- 12 Σύμφωνα με τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες του άρθρου 11 του FAGG, το δικαίωμα υπαναχώρησης δεν ισχύει μόνο κατά την αρχική κατάρτιση της σύμβασης μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή, αλλά είναι δυνατό, όταν συμφωνούνται εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος, από τον FAGG να διέπονται ακόμη και η παράταση υφιστάμενης αλλά ορισμένου χρόνου συμβατικής σχέσης ή η τροποποίηση του περιεχομένου υφιστάμενης συμβατικής σχέσης, με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να διατηρεί δικαίωμα υπαναχώρησης ως προς τη συμφωνηθείσα παράταση ή τροποποίηση της σύμβασης [παραλειπόμενα].

- 13 Με βάση τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες, στη νομική θεωρία υποστηρίζεται η άποψη ότι με την κατάρτιση σύμβασης εκτός εμπορικού καταστήματος ή εξ αποστάσεως γεννάται δικαίωμα υπαναχώρησης, ακόμη και όταν πρόκειται για τροποποίηση του περιεχομένου ή για (χωριστά συμφωνηθείσα) παράταση συμβατικής σχέσης, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή έχει συναφθεί [παραλειπόμενα]. Εάν η συγκατάθεση του καταναλωτή συνάγεται από συμπεριφορά του ιδίου η οποία κατά πλάσμα δικαίου εκλαμβάνεται ως δήλωση, πρέπει να του έχει γίνει ιδιαίτερη επισήμανση για τη σημασία της συμπεριφοράς του [παραλειπόμενα].
- 14 Στη νομική θεωρία αμφισβητείται ότι η *αυτόματη* παράταση εξ αποστάσεως σύμβασης έχει ως αποτέλεσμα τη γένεση νέου δικαιώματος υπαναχώρησης. Επισημαίνεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ιε', της οδηγίας προβλέπει απλώς υποχρέωση παροχής πληροφοριών για «τη διάρκεια της σύμβασης, κατά περίπτωση, ή, εάν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου ή αυτόματης παράτασης, τους όρους για τη λήξη της σύμβασης», αλλά στην εν λόγω διάταξη, μολονότι αυτή αφορά την αυτόματη παράταση σύμβασης, δεν γίνεται λόγος για δικαίωμα υπαναχώρησης και για παροχή πληροφοριών επ' αυτού. Επιπλέον, αμφισβητείται ότι η αυτόματη παράταση ισοδυναμεί με (δεύτερη) «εξ αποστάσεως σύμβαση» κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 7, της οδηγίας. Η άποψη αυτή στηρίζεται στο επιχείρημα ότι δεν «καταρτίζεται» (δεύτερη) σύμβαση, αλλά απλώς δεν λαμβάνει χώρα καταγγελία της αρχικής σύμβασης (και με τον τρόπο αυτόν, όπως προβλέπεται στην ίδια τη σύμβαση, παρατείνεται η διάρκεια αυτής), καθώς και στο επιχείρημα ότι σε περίπτωση αυτόματης παράτασης σύμβασης δεν μπορεί να γίνει λόγος για «αποκλειστική χρήση μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως» υπό την έννοια του νομικού ορισμού της «εξ αποστάσεως σύμβασης». Τέλος, επισημαίνεται ότι κατά την αυτόματη παράταση σύμβασης δεν συντρέχουν πλέον οι συνθήκες κίνδυνου της εξ αποστάσεως σύμβασης (οι οποίοι καθιστούν αντικειμενικώς δικαιολογημένο το δικαίωμα υπαναχώρησης, πρβλ. αιτιολογική σκέψη 37 της οδηγίας). Εν προκειμένω, ο καταναλωτής είναι πλέον αρκετά εξοικειωμένος με το προϊόν ή την υπηρεσία και, ήδη κατά την αρχική σύναψη της σύμβασης, έχει ενημερωθεί επαρκώς σχετικά με τη δυνατότητα παράτασης αυτής [παραλειπόμενα].
- 15 Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφανθεί ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2002/65/EK σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές έχει την έννοια ότι μια συμφωνία για την τροποποίηση σύμβασης δανείου δεν εμπίπτει στην έννοια της «σύμβασης που αφορά χρηματοοικονομικές υπηρεσίες» κατά τη διάταξη αυτή, όταν η εν λόγω συμφωνία απλώς τροποποιεί το αρχικώς συμφωνηθέν επιτόκιο, χωρίς να παρατείνει τη διάρκεια του δανείου ή να τροποποιεί το ύψος του, και οι αρχικές ρήτρες της σύμβασης δανείου προέβλεπαν τη σύναψη τέτοιας τροποποιητικής συμφωνίας ή, σε περίπτωση μη σύναψης συμφωνίας, την εφαρμογή κυμαινόμενου επιτοκίου (απόφαση της 18ης Ιουνίου 2018, Sparkasse Südholstein, C-639/18, σκέψη 34).
- 16 Κατά την κρίση του Oberster Gerichtshof

δεν υφίσταται acte clair [παραλειπόμενα] ως προς το ερώτημα που διατυπώνεται στην αρχή της παρούσας, ενώ, επίσης, δεν αποκλείεται στη διάγνωση της υπό κρίση διαφοράς να συμβάλουν τόσο τα επιχειρήματα που προβάλλονται στη νομική θεωρία κατά της ύπαρξης δικαιώματος υπαναχώρησης, όσο και η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση C-639/18. Συνεπώς, το Oberster Gerichtshof εκτιμά ότι ως δικαστήριο αποφαινόμενο σε τελευταίο βαθμό έχει την υποχρέωση να υποβάλει αίτηση προδικαστικής απόφασης (πρβλ. RS0082949).

[παραλειπόμενα] 20 Ιουλίου 2022

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ